

Tiedote psykologian opettajille ja opiskelijoille

Psykologian sähköinen ylioppilaskoe keväällä 2017

Psykologian sähköinen ylioppilaskoe mittaa perinteisen paperikokeen tavoin opiskelijan tiedon hallintaa ja valmiutta tiedon kehittäväseen soveltamiseen. Psykologian sähköisessä kokeessa on mahdollista hyödyntää monitahoisia aineistoja erilaisten ilmiöiden, tapausten tai tutkimusten kuvaamiseksi ja havainnollistamiseksi. Sähköiset aineistot tukevat koetehtävien ankkurointia ajankohtaisiin ilmiöihin, yhteiskunnallisiin keskusteluihin ja tutkimuksiin.

Psykologian sähköisessä kokeessa on yhdeksän tehtävää, joista vastataan viiteen. Kokeen enimmäispistemäärä on 120 pistettä. Tehtävät ovat aiempaa vaihtelevampia ja ne jaetaan kolmeen osaan. Reaaliaineiden sähköisten kokeiden määräysten ja reaaliaineiston kuvausten mukaan kokeen rakenne voi vaihdella eri koekerroilla, mutta tehtävien määrä ja enimmäispistemäärä pysyvät vakioina (www.ylioppilastutkinto.fi/ylioppilastutkinto; Määräykset ja ohjeet; Sähköinen ylioppilastutkinto).

Psykologian sähköisissä ylioppilaskokeissa on kolme osaa: Osa I, II ja III. Osan I tehtävistä saa 20 pistettä, osan II 20 pistettä ja osan III 30 pistettä. Kaikki tehtävät voivat olla moniosaisia.

Osan I tehtävät ovat sisällöltään suhteellisen rajattuja keskeisen psykologisen tiedon muistinvaraista hallitsemista ja ymmärtämistä mittaavia tehtäviä (nk. perustehtävät). Nämä tehtävät voivat olla sisällöltään rajattuja, joissa kysytään johonkin olennaiseen psykologiseen käsitteeseen, teoriaan tai ilmiöön liittyvän tiedon esittämistä. Vastauksen enimmäispituus on yleensä rajoitettu (esim. 250 sanaa).

Osan II tehtävät edellyttävät tiedollisen osaamisen lisäksi psykologisen tiedon kehittävä soveltamista jonkun ilmiön, asian tai tutkimuksen analyysiin. Osan II tehtävät vastaavat psykologian perinteisen ylioppilaskokeen esseetehtäviä. Vastauksen enimmäispituutta ei ole rajoitettu.

Osan III tehtävät vaativat laajempaa soveltamista ja kehittelyä. Tehtävät voivat edellyttää psykologisen tiedon tuottamista ja kehittämistä esimerkiksi ilmiön analyysiin, tutkimuksen suunnitteluun tai tiedon ja tutkimuksen arvioimiseen. Osan III tehtävissä painotetaan asian tarkastelua eri näkökulmista sekä tiedon ja selitystapojen arviointia. Vastauksen enimmäispituutta ei ole rajoitettu ja kokelaalta odotetaan monipuolista, syvällistä ja perusteltua aiheen käsittelyä.

Psykologian sähköisen kokeen jakaminen kolmeen osaan merkitsee olennaista muutosta aikaisempaan: kokelas ei enää voi täysin vapaasti valita vastaamiaan tehtäviä annettujen tehtävien joukosta. Kokelaan suoritukseen saa sisältyä korkeintaan kaksi tehtävää kustakin kokeen osasta. Tähän ratkaisuun on päädytty sen takia, että lukuisten osan I perustehtävien sisältyminen kokeeseen saattaisi houkutella valitsemaan vastattavaksi useita suppeita tehtäviä. Täysien pistei-

den saavuttaminen edellyttää siten kolmen 20 pisteen ja kahden 30 pisteen tehtävän suorittamista.

Kokeen jakaminen kolmeen osaan tähtää siihen, että osien edellyttämää tiedonkäsittelyä olisi helpompi ennakoida. Tiedonkäsittelyvaatimuksia voidaan ennakoida analysoimalla tehtävänantoon sisältyviä ”käskeysanoja”, joista seuraavassa joitakin esimerkkejä. Osan I tehtävissä voidaan pyytää esimerkiksi kohteena olevan asian nimeämistä, kuvailemista, määrittelemistä tai selittämistä. Osan II tehtävissä edellytetään usein kohteena olevan ilmiön tai asian analysoimista, soveltamista ja vertailemista. Osan III tehtävät edellyttävät laajempaa pohtimista, tarkastelua, suunnittelemista, arviointia ja vertailua. Edellä kuvatuista käskysanoista saatetaan poiketa, eikä kaikissa tehtävissä ole käskysanaa lainkaan. Jokainen koetehtävä kannattaa lukea tarkkaan ja useampaan kertaan, jotta se tulisi tulkittua oikein ja tehtävän asettamat vaatimukset oikein ymmärrettyä.

Kaikki tehtävät voivat sisältää aineistoja, kuten kuvia, kuvioita, tekstejä, taulukoita, videoita tai yksinkertaisia simulaatioita. Osan I tehtäväaineistot ovat sisällöltään rajatumpia kuin osien II ja III tehtävissä. Koetehtävät edellyttävät psykologisen tiedon soveltamista kyseisten aineistojen analysoimiseen.

Psykologian sähköisessä kokeessa tarvitaan vastaavaa osaamista kuin perinteisissä psykologian ylioppilaskokeissa. Psykologian kokeeseen voi vuoden 2017 kokeissa vastata nojautumalla pääosin tekstinkäsittelyyn. Samalla on mahdollista tehdä kuvakaappauksia aineistoista tai täydentää vastaustaan tuottamalla käytettävissä olevilla ohjelmistoilla kaavioita tai piirroksia (tätä ei kuitenkaan edellytetä). Suosittelemme avaamaan koejärjestelmässä kaksi ikkunaa, joista toisessa opiskelija työstää vastaustaan ja toisessa on näkyvillä tehtävään liittyvä aineisto. Suositeltavaa on myös vastausten jäsentäminen luonnospapereille, jotka ovat sallittuja kokeessa.

Kurssikoejärjestelmään voi tutustua ylioppilastutkintolautakunnan Abitti-sivustolla (www.abitti.fi). Sähköistämiprojektin sivuilta (digabi.fi) löytyy psykologian sähköisen kokeen erimerkkitehtäviä.

Tavoitteemme on, että sähköinen koe keväällä 2017 olisi mahdollisimman mielenkiintoinen ja innostava. Jotta kevään 2017 koe olisi vaikeustasoltaan aikaisempia vastaava, olemme lähteneet uusien tehtävätyyppien ideoimisessa liikkeelle varovaisesti.

Yhteistyöterveisin

Psykologian jaos